

OZLJEDE NA RADU I PROFESIONALNE BOLESTI U HRVATSKOJ 2010. GODINE

OZLJEDE NA RADU U HRVATSKOJ U 2010. GODINI

U 2010. godini je u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo zaprimljeno ukupno 15.791 individualnih prijava ozljeda na radu, što je 19,3% manje nego u prethodnoj godini (2009. – 19.566).

Najveći broj ozljeda u 2010. godini, kao i prethodnih godina dogodio se na samom radnom mjestu (75,8%), a 24,2% na putu do posla ili s posla. S obzirom na spol ozlijeđenih u 2010. godini, u 63,7% slučajeva bili su muškarci, a u 36,3%

žene. Udio muškaraca stradalih na samom radnom mjestu je 72,5%, a žena 27,5%. U ukupnom broju ozljeda na radu, ozljede nastale na putu do posla, odnosno s posla u muškaraca imaju udjel od svega 13,7%, a u žena čak 42,6%.

Podaci o poginulim osobama na radu prikupljaju se iz tri izvora. U 2010. godini prema podacima iz prijave ozljede na radu, prijave Državnog inspektorata i Statističkog izvještaja o smrti, poginulo je 38 osoba što je identično broju poginulih u prethodnoj godini. Na samom radnom mjestu je stradalo 35 radnika (92,1%), a na putu na posao/s posla stradala su 3 radnika.

**Tablica 1. Ukupan broj ozljeda na radu u 2010. godini
- broj ozlijeđenih i poginulih na radnom mjestu i na dolasku, odnosno odlasku s posla**

	Djelatnost	Muški	Žene	UKUPNO	Poginuli
	SVEUKUPNO:	10.054	5.737	15.791	38
1	Biljna i stočarska proizvodnja, lovstvo i uslužne djelatnosti povezane s njima	246	90	336	3
2	Šumarstvo i sječa drva	214	8	222	5
3	Ribarstvo	31	1	32	1
A	POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	491	99	590	9
6	Vađenje sirove nafte i prirodnog plina	4	2	6	0
8	Ostalo rudarstvo i vađenje	47	2	49	0
9	Pomoćne uslužne djelatnosti u rudarstvu	20	5	25	0
B	RUDARSTVO I VAĐENJE	71	9	80	0
10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	576	310	815	2
11	Proizvodnja pića	75	22	97	0
12	Proizvodnja duhanskih proizvoda	7	1	8	0
13	Proizvodnja tekstila	24	26	50	0

	Djelatnost	Muški	Žene	UKUPNO	Poginuli
14	Proizvodnja odjeće	30	127	157	0
15	Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	24	61	85	0
16	Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; proizvodnja proizvoda od slame	223	45	268	0
17	Proizvodnja papira i proizvoda od papira	77	10	87	0
18	Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa	31	12	43	0
19	Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	117	40	157	0
20	Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	72	28	100	0
21	Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravaka	19	24	43	0
22	Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	87	12	99	1
23	Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	184	19	203	0
24	Proizvodnja metala	137	26	163	0
25	Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	593	28	621	1
26	Proizvodnja računala te elektroničkih i optičkih proizvoda	11	10	21	0
27	Proizvodnja električne opreme	92	39	131	0
28	Proizvodnja strojeva i uređaja, d. n.	179	6	185	0
29	Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	28	11	39	0
30	Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	678	19	697	1
31	Proizvodnja namještaja	158	35	193	0
32	Ostala prerađivačka industrija	15	8	23	0
33	Popravak i instaliranje strojeva i opreme	99	7	106	2
C	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	3.465	926	4.391	7
35	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	197	32	229	0
D	OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I KLIMATIZACIJA	197	32	229	0
36	Skupljanje, pročišćavanje i opskrba vodom	142	15	157	0
37	Uklanjanje otpadnih voda	16	3	19	0
38	Skupljanje otpada, djelatnosti obrade i zbrinjavanja otpada; uporaba materijala	188	17	205	0
39	Djelatnosti sanacije okoliša te ostale djelatnosti gospodarenja otpadom	34	3	37	0
E	OPSKRBA VODOM; UKLANJANJE OTPADNIH VODA, GOSPODARENJE OTPADOM TE DJELATNOSTI SANACIJE OKOLIŠA	380	38	418	0
41	Gradnja zgrada	737	31	768	6
42	Gradnja građevina niskogradnje	369	16	385	3
43	Specijalizirane građevinske djelatnosti	416	8	424	6
F	GRAĐEVINARSTVO	1.522	55	1.577	15
45	Trgovina na veliko i na malo motornim vozilima i motociklima; popravak motornih vozila i motocikala	96	13	109	1
46	Trgovina na veliko, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	363	234	597	3
47	Trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	348	645	993	0

	Djelatnost	Muški	Žene	UKUPNO	Poginuli
G	TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKALA	807	892	1.699	4
49	Kopneni prijevoz i cjevovodni transport	389	38	427	1
50	Vodeni prijevoz	53	3	56	0
51	Zračni prijevoz	18	9	27	0
52	Skladištenje i prateće djelatnosti u prijevozu	199	29	228	0
53	Poštanske i kurirske djelatnosti	238	111	349	0
H	PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	897	190	1.087	1
55	Smještaj	162	290	452	0
56	Djelatnosti pripreme i usluživanja hrane i pića	100	132	232	0
I	DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE	262	422	684	0
58	Izdavačke djelatnosti	23	26	49	0
59	Proizvodnja filmova, videofilmova i televizijskog programa, djelatnosti snimanja zvučnih zapisa	3	0	3	0
60	Emitiranje programa	23	14	37	0
61	Telekomunikacije	59	38	97	0
62	Računalno programiranje, savjetovanje i djelatnosti povezane s njima	11	5	16	0
63	Informacijske uslužne djelatnosti	2	1	3	0
J	INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	121	84	205	0
64	Financijske uslužne djelatnosti, osim osiguranja i mirovinskih fondova	31	154	185	0
65	Osiguranje, reosiguranje i mirovinski fondovi, osim, obveznoga socijalnog osiguranja	17	46	63	0
66	Pomoćne djelatnosti kod financijskih usluga i djelatnosti osiguranja	7	24	31	0
K	FINANCIJSKE DJELATNOSTI I DJELATNOSTI OSIGURANJA	55	224	279	0
68	Poslovanje nekretninama	22	15	37	0
L	POSLOVANJE NEKRETNINAMA	22	15	37	0
69	Pravne i računovodstvene djelatnosti	5	22	27	0
70	Upravljačke djelatnosti; savjetovanje u vezi s upravljanjem	15	11	26	0
71	Arhitektonske djelatnosti i inženjerstvo; tehničko ispitivanje i analiza	86	19	105	0
72	Znanstveno istraživanje i razvoj	16	26	42	0
73	Promidžba (reklama i propaganda) i istraživanje tržišta	4	7	11	0
74	Ostale stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	1	8	9	0
75	Veterinarske djelatnosti	18	5	23	0
M	STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJELATNOSTI	145	98	243	0
77	Djelatnosti iznajmljivanja i davanja u zakup (leasing)	17	1	18	0
78	Djelatnosti zapošljavanja	57	31	88	0
79	Putničke agencije, organizatori putovanja (turoperatori) i ostale rezervacijske usluge	20	7	27	0
80	Zaštitne i istražne djelatnosti	96	18	114	0

	Djelatnost	Muški	Žene	UKUPNO	Poginuli
81	Usluge u vezi s upravljanjem i održavanjem zgrada te djelatnosti uređenja i održavanja krajolika	71	87	158	0
82	Uredske administrativne i pomoćne djelatnosti te ostale poslovne pomoćne djelatnosti	3	12	15	0
N	ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE USLUŽNE DJELATNOSTI	264	156	420	0
84	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	791	487	1.278	0
O	JAVNA UPRAVA I OBRANA; OBVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE	791	487	1.278	0
85	Obrazovanje	121	668	789	0
P	OBRAZOVANJE	121	668	789	0
86	Djelatnosti zdravstvene zaštite	253	922	1.175	0
87	Djelatnosti socijalne skrbi sa smještajem	19	166	185	0
88	Djelatnosti socijalne skrbi bez smještaja	9	31	40	0
Q	DJELATNOSTI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I SOCIJALNE SKRBI	281	1.119	1.400	0
90	Kreativne, umjetničke i zabavne djelatnosti	28	19	47	0
91	Knjižnice, arhivi, muzeji i ostale kulturne djelatnosti	19	30	49	0
92	Djelatnosti kockanja i klađenja	11	80	91	0
93	Sportske djelatnosti te zabavne i rekreacijske djelatnosti	31	27	58	0
R	UMJETNOST, ZABAVA I REKREACIJA	89	156	245	0
94	Djelatnosti članskih organizacija	18	23	41	0
95	Popravak računala i predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo	11	3	14	0
96	Ostale osobne uslužne djelatnosti	44	39	83	2
S	OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	73	65	138	2
99	Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela	0	1	1	0
U	DJELATNOSTI IZVANTERITORIJALNIH ORGANIZACIJA I TIJELA	0	1	1	0

Izvor podataka: Individualna «prijava ozljeđe na radu»

Za obradu podataka prema djelatnostima korištena je Nacionalna klasifikacija djelatnosti (NKD, 2007.).

Djelatnost prerađivačke industrije s udjelom od 27,8% i dalje je na prvom mjestu s obzirom na apsolutni broj ozljeđe na radu u 2010. godini. Slijedi djelatnost trgovine na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikla (10,8%), građevinarstvo (10,0%), djelatnost zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (8,9%), javna uprava i obrana i obvezno socijalno osiguranje (8,1%). Nesreće sa smrtnim ishodom bile su najčešće u građevinarstvu s udjelom od 39,5% (15 slučajeva), slijede poljoprivredu, šumarstvo i ribarstvo s udjelom od 23,7% (9 poginulih) te prerađivačka industrija s 18,4% (7 poginulih). U svim ostalim djelatnostima poginulo je još 7 radnika (18,4%); (Tablica 1).

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u Hrvatskoj je na dan 31. prosinca 2010. godine bilo 1.432.454 aktivnih osiguranika. Ukupna stopa ozljeđe na radu iznosila je 1.102,37/100.000, a ozljeđe na radu koje su se dogodile na samom radnom mjestu 835,36/100.000. Obje su stope niže u odnosu na prethodnu 2009. godinu (1.278,63/100.000, odnosno 974,82/100.000).

Redoslijed specifičnih stopa na 100.000 zaposlenih s obzirom na djelatnost (samo ozljeđe na radnom mjestu) viši od hrvatskog prosjeka u 2010. godini zabilježen je u ovim djelatnostima: na prvom mjestu se nalazi opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnost sanacije okoliša (1.651,67/100.000), slijedi prerađivačka industrija sa stopom od 1.450,31/100.000,

građevinarstvo (1.160,99/100.000), djelatnost prijevoza i skladištenja (1.144,007/100.000), opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija (1.035,27/100.000), djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skr-

bi (904,41/100.000), rudarstvo i vađenje (861,61/100.000) te poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo (855,93/100.000). U ostalim djelatnostima stopa je bila niža od prosječne za Hrvatsku (Tablica 2).

Tablica 2. Osljede isključivo na radu i osljede sa smrtnim ishodom te stopa na 100.000 aktivnih osiguranika po područjima djelatnosti u 2010. godini

PODRUČJA DJELATNOSTI		Broj osljeda isključivo na poslu	Stopa na 100.000 aktivnih osiguranika u djelatnosti	Broj poginulih	Stopa na 100.000 aktivnih osiguranika u djelatnosti
	UKUPNO A-U	11.969	835,56	35	2,44
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	561	855,93	9	13,73
B	Rudarstvo i vađenje	65	861,61	0	0,00
C	Prerađivačka industrija	3.725	1.450,31	7	2,73
D	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	172	1.035,27	0	0,00
E	Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	367	1.651,67	0	0,00
F	Građevinarstvo	1.393	1.160,99	13	10,83
G	Trgovina na veliko i na malo, popravak motornih vozila i motocikala	1.284	570,72	3	1,33
H	Prijevoz i skladištenje	875	1.144,00	1	1,31
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	537	643,24	0	0,00
J	Informacije i komunikacije	89	265,06	0	0,00
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	92	244,32	0	0,00
L	Poslovanje nekretninama	27	409,40	0	0,00
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	148	216,14	0	0,00
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	306	799,85	0	0,00
O	Javna uprava i obrana; obavezno socijalno osiguranje	803	695,47	0	0,00
P	Obrazovanje	423	401,23	0	0,00
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	850	904,41	0	0,00
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	167	711,33	0	0,00
S	Ostale uslužne djelatnosti	84	292,20	2	6,96
T	Djelatnost kućanstva kao poslodavca; djelatnost kućanstva koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	1	16,84	0	0,00
U	Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela	0	0,00	0	0,00

PROFESIONALNE BOLESTI U 2010. GODINI

U 2010. godini zaprimljeno je 158 prijava profesionalnih bolesti, od čega se 57 prijava odnosi na umirovljene radnike.

Najveći udio profesionalnih bolesti zabilježen je u 2010. godini u prerađivačkoj djelatnosti (56,44%); djelatnost poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (12,87%); djelatnost zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (6,93%); ostale uslužne djelatnosti (5,94%); građevinarstvo kao i prijevoz i skladištenje (po 2,97%); opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša; javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje te obrazovanje (po 1,98%).

Za ostale djelatnosti je zaprimljena po jedna prijava (po 0,99%); (Tablica 3).

Ukupna stopa obolijevanja na broj aktivnih osiguranika u 2010. je 7,05/100.000 što je manje u odnosu na 2009. (7,38/100.000). Najviša stopa profesionalnih bolesti s obzirom na djelatnost zabilježena je u prerađivačkoj industriji – 22,19/100.000. Slijede ostale uslužne djelatnosti sa stopom od 20,87/100.000 te djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribarstva sa 19,83/100.000. Zatim slijede opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom i djelatnosti sanacije okoliša sa 9,0/100.000 te djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi sa stopom 7,45/100.000. Ostale djelatnosti imaju stopu nižu od prosjeka za Hrvatsku (Tablica 3).

Tablica 3. Broj prijava profesionalnih bolesti te stopa na 100.000 aktivnih osiguranika po područjima djelatnosti u 2010. godini

PODRUČJE DJELATNOSTI		Broj prijava profesionalnih bolesti			Stopa na 100.000 aktivnih osiguranika u djelatnosti
		Muškarci	Žene	UKUPNO	
UKUPNO HRVATSKA		66	35	101	7,05
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	13	0	13	19,83
C	Prerađivačka industrija	41	16	57	22,19
E	Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	2	0	2	9,00
F	Građevinarstvo	3	0	3	2,50
G	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	1	0	1	0,44
H	Prijevoz i skladištenje	1	2	3	3,92
J	Informacije i komunikacije	0	1	1	2,98
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	1	0	1	2,66
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	1	1	2	2,92
O	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	0	2	2	1,73
P	Obrazovanje	0	2	2	1,90
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	1	6	7	7,45
S	Ostale uslužne djelatnosti	1	5	6	20,87
	Nepoznata djelatnost	1	0	1	-

Tablica 4. Broj prijava profesionalnih bolesti prema dijagnozama iz Liste profesionalnih bolesti 2010.

Šifra prema Listi prof. bolesti	Dijagnoze prema Listi profesionalnih bolesti	Muškarci	Žene	UKUPNO
	UKUPNO	66	35	101
36	Naglušost ili gluhoća uzrokovana bukom	5	0	5
37.1	Bolesti uzrokovane vibracijama koje se prenose na ruke (oštećenja perifernih žila i živaca, kostiju, zglobova, tetiva i okozglobnih tkiva)	10	0	10
41	Sindromi prenaprezanja uzrokovani kumulativnom traumom (ponavljajući pokreti, primjena sile, nefiziološki položaj, vibracije, pritisak)	2	6	8
43	Čvorici glasnica uzrokovani kontinuiranim naporom glasnica na radu	0	1	1
44	Zarazne ili parazitske bolesti prenesene na čovjeka sa životinja ili životinjskih ostataka	3	1	4
45	Zarazne ili parazitske bolesti uzrokovane radom u djelatnostima gdje je dokazan povećan rizik zaraze	1	6	7
47	Bolesti kože uzrokovane tvarima kojima je znanstveno potvrđeno alergijsko ili nadražujuće djelovanje, nespomenutim u drugim zaglavljima	6	7	13
49.1	Bolesti dišnog sustava uzrokovane azbestozom	35	13	48
49.2	Mezoteliom seroznih membrana uzrokovan azbestom	3	0	3
54	Astma uzrokovana udisanjem tvari kojima je potvrđeno alergijsko ili nadražujuće djelovanje	1	1	2

U 2010. najčešće prijavljene profesionalne bolesti su: bolesti dišnog sustava uzrokovane azbestom (47,5%); bolesti kože uzrokovane tvarima kojima je znanstveno potvrđeno alergijsko ili nadražujuće djelovanje (12,9%); bolesti uzrokovane vibracijama koje se prenose na ruke (9,9%); sindromi prenaprezanja uzrokovani kumulativnom traumom (7,9%); zarazne ili parazitske bolesti uzrokovane radom u djelatnostima gdje je dokazan povećan rizik zaraze (6,9%); naglušost ili gluhoća uzrokovana bukom (5,0%); zarazne ili parazitske bolesti prenesene na čovjeka sa životinja ili životinjskih ostataka (4,0%), mezoteliom seroznih membrana uzrokovan azbestom (3,0%); astma uzrokovana udisanjem tvari kojima je potvrđeno alergijsko ili nadražujuće djelovanje (2,0%)

i čvorici glasnica uzrokovani kontinuiranim naporom glasnica na radu (1,0%).

S obzirom na spol oboljelo je 65,3% muškaraca i 34,7% žena (Tablica 4).

LITERATURA

Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2010. godinu, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Zagreb, 2011.

Nacionalna klasifikacija djelatnosti (NKD, 2007.), *Narodne novine*, br. 58/2007.

Ozljede na radu i profesionalne bolesti u Hrvatskoj 2010. godine, Interni podaci, Hrvatski zavod za javno zdravstvo – rujan 2011.

prim. dr. sc. Vlasta Dečković-Vukres, dr. med.
Mario Hemen, ing.
 Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Zagreb